

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.III.57/2018/5.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Molnár Ferencné dr., előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2018. július 12.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más
bűncselekmények

Terhelt(ek): II. rendű

Első fok: Zalaegerszegi Törvényszék, 3.B.21/2014/80., ítélet,
tárgyalás,
2016. december 7.

Másodfok: Pécsi Ítéltábla, Bf.III.20/2017/9., ítélet, nyilvános
ülés,
2017. szeptember 19.

Az indítvány előterjesztője: II. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a II. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Zalaegerszegi Törvényszék 3.B.21/2014/80. számú és a Pécsi Ítéltábla Bf.III.20/2017/9. számú ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Zalaegerszegi Törvényszék a 2016. december 7. napján kelt 3.B.21/2014/80. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetésében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a) pont, 2. tényállási pont] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §, 2. tényállási pont). Ezért a II. rendű terheltet halmazati büntetésül 2 év 6 hónap szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte, valamint 3 évre eltiltotta a gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselői tevékenységétől. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg azzal, hogy a II. rendű terhelt annak 2/3 része kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte továbbá a Nagykanizsai Városi Bíróság 3.B.249/2009/15. számú ítéletével kiszabott 1 év börtönbüntetés utólagos végrehajtását.
- [2] Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2017. szeptember 19. napján jogerős Bf.III.20/2017/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.
- [3] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege a következő. Az I. rendű terhelt egyéni vállalkozóként 1993. január 1. óta gabonaféle, hüvelyes növény, olajos mag termesztéssel foglalkozott, a növénytermesztés mellett szarvasmarhatartás is tevékenységi körébe tartozott. Az I. rendű terhelt mint egyéni vállalkozó az állattartó telepek és növénytermesztési technológia korszerűsítéséhez nyújtandó költségvetési támogatási kérelmet nyújtott be 2007-2010 között a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Zala Megyei Kirendeltségéhez költségvetési támogatás elnyerése érdekében.
- [4] A tényállás 2. pontja szerint a költségvetési támogatásokból megvalósított telepen terményszárító létesítésével összefüggésben nagy számú és nagy összegű számlát fogadott be az I. rendű terhelt, egyebek mellett az 1. számú kft.-től. Az I. rendű terhelt a befogadott számlák általános forgalmi adó összegét az aktuális áfa bevallásaiban szerepeltette, és azokat a beszerzést terhelő forgalmi adó összegeként levonásba helyezte. Az 1. számú kft. fő tevékenységi köre 2009-2010 években saját tulajdonú ingatlan adásvétele volt, a társaság ügyvezetője a II. rendű terhelt volt. Az 1. számú kft. nevében a II. rendű terhelt 2009. november 10. és 2010. október 12. között 35 darab számlát állított ki az I. rendű terhelt, mint egyéni vállalkozó részére. A számlák adattartalmával szemben a számlakibocsátó társaság és a számlát befogadó egyéni vállalkozó között valós gazdasági események nem voltak, a számlákban feltüntetettekkel szemben az építési, kivitelezési

munkákat egyáltalán nem, vagy nem az 1. számú kft. végezte el. A II. rendű terhelt az ítélet szerinti 35 darab számla kiállításával és az I. rendű terhelt részére történő átadásával segítséget nyújtott ahhoz, hogy az I. rendű terhelt a számlákat egyéni vállalkozói könyvelésében elhelyezze, azok áfatartalmát az aktuális bevallásaiban feltüntesse, a számlák áfatartalmát beszerzést terhelő áfa körében levonásba helyezze.

- [5] Az I. rendű terhelt egyéni vállalkozóként 2009 novembere és 2010. IV. negyedéve között az adófizetési kötelezettség megállapítása szempontjából jelentős tények tekintetében az adóhatóságot megtévesztette, valótlan tartalmú nyilatkozatot tett, és áfa adónemben a költségvetésnek 73.238.406 forint vagyoni hátrányt okozott. A II. rendű terhelt az 1. számú kft. ügyvezetőjeként a valótlan tartalmú számlák kiállításával 2009 novembere és 2010. IV. negyedéve között 64.781.774 forint vagyoni hátrány okozásához nyújtott szándékosan segítséget az I. rendű terheltnek.
- [6] Az elsőfokú bíróság az I. rendű terhelt bűnösségét költségvetési csalás büntettségében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, c) pont és (5) bekezdés b) pont, tényállás 1., 2. pont], 3 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §, tényállás 1., 2., 4. pont) és csődbűncselekmény büntettségében [Btk. 404. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés b) pont, tényállás 4. pont] állapította meg. A Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság az I. rendű terhelt tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy a csődbűncselekmény büntetteként értékelt cselekmény minősítését a Btk. 404. § (1) bekezdés a) pont és (2) bekezdés b) pontja szerint jelölte meg, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

II.

- [7] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt - az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés a) és b) pontját megjelölve - a megtámadott határozat megváltoztatása érdekében. Indokai szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében annyiban változtatta meg, hogy az I. rendű terhelt bűnösségét nem költségvetési csalás büntettségében, hanem csődbűntettben állapította meg, a II. rendű terhelt esetében ugyanakkor a jogi minősítésen nem változtatott. Ennek következtében a védő álláspontja szerint a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét olyan bűncselekményben állapította meg az eljáró bíróság részesi alakzatban, melyet tettesként az I. rendű terhelt nem valósított meg. Kifejtette azt is, hogy a II. rendű terhelt el sem követhette a terhére rótt bűncselekményt, mert a csődbűntett már a II. rendű terhelt cselekvősege előtt megvalósult. Kifogásolta azt is, hogy az ítélet nem tartalmaz megállapítást arra vonatkozóan, hogy amennyiben nem a számlakibocsátó cégek végezték el a számlában szereplő munkákat, akkor azokat ténylegesen ki

teljesítette. Hivatkozott arra, hogy attól, hogy egy vállalkozásnál a hatóság nem leli fel a megvalósítás és/vagy tárgyi feltételeit, nem következik szükségszerűen, hogy az adott gazdasági esemény nem következhetett be, így ez nem elégséges a terheltek védekezésének megcáfolásához, erre ítéleti bizonyosságot nem lehet alapítani. Kifejtette azt is, hogy a II. rendű terhelt védekezése során nyilatkozott a gazdasági események körülményeire, így arra, hogy az útépités hogyan valósulhatott meg, és ezzel összefüggésben felidézte a II. rendű terhelt védekezésén túl 4 tanú vallomásainak tartalmát. Mindezek alapján a II. rendű terhelt felmentését, felülvizsgálati indítvány elbírálásáig pedig a megtámadott határozat végrehajtásának felfüggesztését kérte.

- [8] A Legfőbb Ügyészség BF.103/2018/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Az ügyészi álláspont szerint az eljáró bíróság bizonyítékértékelő, mérlegelő tevékenységén keresztül az irányadó tényállás nem támadható, ezért az indítványnak azon része, melyben az ítéleti tényállás helyességét vitatja, törvényben kizárt. Hivatkozott arra, hogy a másodfokon eljáró bíróság a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal ellentétben nem az I. rendű terhelt terhére rótt, első fokon megállapított költségvetési csalást minősítette csődbűncselekmény büntettének, hanem az I. rendű terhelt esetében az elsőfokú ítéletben megjelölt gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmény (csődbüntett) minősítésén változtatott, pontosított, a költségvetési csalás büntette érintetlenül hagyása mellett. A költségvetési csalás büntette alapjául szolgáló tényeket az elsőfokú ítélet 1.-2. tényállási pontjai, míg a csődbűncselekmény alapjául szolgáló tényeket a 4. tényállási pont tartalmazza. Az I. és II. rendű terhelt terhén maradt költségvetési csalás büntette az I. rendű terhelt mint egyéni vállalkozó tevékenységével összefüggésben merült fel, míg a csődbűncselekmény büntette az I. rendű terhelt ügyvezetése alatt működött 2. számú kft. tevékenységével kapcsolatban nyert megállapítást. Az ügyész szerint tehát nem helytálló az indítvány azon állítása, hogy a II. rendű terhelt esetében a bűnsegédi magatartás megállapításához szükséges tettesi alapcselekmény hiányzik, hiszen az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét az eljáró bíróság jogerősen megállapította tettesként elkövetett költségvetési csalás büntettében. Mindezek alapján a megtámadott határozat hatályban tartását indítványozta.

III.

- [9] A II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [10] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a

felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

- [11] Kétségtelen, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.
- [12] Nem sértett azonban törvényt az eljáró bíróság, amikor a II. rendű terhelt bűnösségét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a) pont] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) megállapította.
- [13] A Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja szerint, aki költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vagy költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejt, tévedésben tart, valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, vagy a valós tény elhallgatja és ezzel egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz, költségvetési csalást követ el.
- [14] A Btk. 345. §-a kimondja, hogy aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot felhasznál, vétség miatt büntetendő.
- [15] A Btk. 14. § (2) bekezdése szerint bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt.
- [16] Az irányadó 2. pont alatti tényállás - az indítványban foglaltakkal ellentétben - egyértelműen rögzíti, hogy az I. rendű terhelt a költségvetési támogatásokból megvalósított telepen terményszárító létesítésével összefüggésben nagy számú és nagy összegű számlát fogadott be, egyebek között az 1. számú kft.-től. A befogadott számlák általános forgalmi adó összegét az aktuális áfabevallásaiban szerepeltette, és azokat a beszerzést terhelő forgalmi adó összegeként levonásba helyezte. Az ítéletben tételesen felsorolt számlák adattartalmával szemben a számlakibocsátó társaság és a számlákat befogadó egyéni vállalkozó (I. rendű terhelt) között valós gazdasági események nem voltak, a számlákban feltüntetettekkel szemben az építési, kivitelezési munkákat egyáltalán nem, vagy nem az 1. számú kft. végezte el. A tényállás megállapítja, hogy az I. rendű terhelt mint egyéni vállalkozó az adóhatóságot adófizetési kötelezettsége megállapítása szempontjából jelentős tények tekintetében megtévesztette, valótlan tartalmú nyilatkozatokat tett, és 2009. november és 2010. IV. negyedéve között általános forgalmi adónemben a költségvetésnek 73.238.406 forint vagyoni hátrányt okozott.
- [17] Az ítélet egyértelműen rögzíti továbbá, hogy az 1. számú kft. ügyvezetőjeként a valótlan tartalmú - 35 darab - számla kiállításával és az I. rendű terhelt részére történt átadással a II. rendű terhelt 2009. november és 2010. IV. negyedéve között 64.781.774 forint vagyoni hátrány okozásához nyújtott szándékosan segítséget az I. rendű terheltnek.
- [18] Kétségtelen, hogy a részesi cselekmény járulékos jellegű, azaz tettesi alapcselekményt tételez fel; tettes nélkül nincs részes. A

részesség megállapíthatóságának szempontjából annak nincs jelentősége, hogy a tettes az alapcselekmény miatt esetlegesen nem vonható felelősségre; ugyanakkor tettesi cselekmény - vagy annak bizonyítotttsága - hiányában részesi alakzat szóba sem kerülhet.

- [19] Jelen esetben - az ítéleti tényállás alapján - egyértelmű, hogy a költségvetési csalás büntette (alapcselekmény) tette az I. rendű terhelt, akinek büntetőjogi felelősségét a 2009. november és 2010. IV. negyedéve közötti egyéni vállalkozói tevékenységével összefüggésben, áfa adó nem tekintetében az eljáró bíróság jogerősen megállapította. E tettesi alapcselekményhez kapcsolódott a II. rendű terhelt bűnszegédi magatartása - a tényállás 2. pontjában írtak szerint - akkor, amikor az 1. számú kft. ügyvezetőjeként 35 darab valótlan tartalmú számla kiállításával és az I. rendű terhelt részére történő átadással a költségvetésnek áfa adó nem tekintetében 64.781.774 forint vagyoni hátrány okozásához szándékosan segítséget nyújtott.
- [20] A II. rendű terhelt továbbá e tényekből kitűnően tisztában volt az I. rendű terhelt magatartása (tettesi alapcselekmény) lényeges elemeivel, és tudata átfogta saját részesi magatartása elemeit is [Btk. 14. § (2) bekezdés].
- [21] Nem sértett törvényt tehát az eljáró bíróság, amikor a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét bűnszegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében, és folytatólagosan, bűnszegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében megállapította.
- [22] Nem helytálló az indítvány szerinti azon kifogás, amely a II. rendű terheltet a csődbűncselekmény megvalósulásával hozza összefüggésbe.
- [23] A felidézettek közül kitűnően nem kétséges, hogy a másodfokú bíróság az I. rendű terhelt esetében a 4. tényállási pontban írt csődbűntette bűncselekményének jogi minősítését pontosította, e cselekmény az I. rendű terhelt ügyvezetése alatt, a 2. számú kft. tevékenységével összefüggésben merült fel. E cselekményhez a II. rendű terhelt semmilyen módon nem kapcsolódott, erre nézve tényeket az eljáró bíróság nem állapított meg, mint ahogy ilyen tényeket a vád sem tartalmazott.
- [24] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [25] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

- [26] Az indítvány a bizonyítékok mikénti értékelésén keresztül a jogerős ítéleti tényállást támadta, amikor a terhelti védekezés 4 tanú vallomásának mikénti értékelését vitatta, és ezen keresztül eltérő tényállás megállapítását szorgalmazta. Ez azonban felülvizsgálati eljárásban eredményre nem vezethet.
- [27] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.
- [28] Ekként a Kúria a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

- [29] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [30] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2018. július 12.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Molnár Ferencné dr. s.k.
előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ